

Kansantaloudellinen aikakauskirja – 110. vsk. – 3/2014

IN MEMORIAM

Matti Palo

Uranoortaja globaalien kysymysten tuomisessa Suomen metsäntutkimukseen

Professori Matti Palo menehtyi auto-onnettomuudessa tämän vuoden helmikuun 14. päivänä. Hän aloitti tutkijanuransa 1963 Metsäntutkimuslaitoksessa. Metsänhoitajaksi suometsätieteestä valmistunut Palo suuntautui nopeasti taloudellisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja väitteli tohtoriksi metsäekonomiasta vuonna 1969. Hänen tutkijanuraansa sen alkupuolella vaikuttaneita tärkeitä asioita olivat puolen vuoden vierailu Olavi Niitamon opissa silloisessa Tilastollisessa Päätoimistossa ja heti tohtorinväitöksen jälkeinen vuosi stipendiaattina Kalifornian yliopistossa Berkeleyssä, joka oli silloin yksi luonnonvarojen taloustieteen keskeisistä paikoista.

Matti Palo nimitettiin vuonna 1985 Metsäntutkimuslaitoksen metsäekonomian professorin virkaan, josta hän jäi eläkkeelle 2003. Vuo-

sina 1976–78 hän toimi metsäekonomian professorina Royal Veterinary and Agricultural University -yliopistossa Tanskassa ja vuosina 2003–2004 ympäristöpolitiikan professorina Etelä-Koreassa Seoul National University -yliopistossa. Lisäksi hän oli dosenttina Helsingin ja Itä-Suomen yliopistoissa sekä toimi vierailevana professorina YK:n Rauhanyliopistossa ja CATIE-tutkimuslaitoksessa Costa Ricassa. Hän työskenteli myös FAO:n konsulttina pääosin metsätilastojen kehittämiseen liittyvissä tehtävissä Aasiassa ja Afrikassa. Matti Palo oli yksi kansainvälisesti tunnetuimpia suomalaisia metsäntutkijoita.

Jo varhaisessa vaiheessa Palo oli kiinnostunut metsien ja niiden käytön suhteesta taloudelliseen kehitykseen. Erityisesti hän tutki sitä, mitkä tekijät estävät nykyisin köyhiä maita hyö-

Risto Seppälä (ristojseppala@gmail.com) on professori emeritus ja Jussi Uusivuori (jussi.uusivuori@metla.fi) on professori Metsäntutkimuslaitoksessa. Kirjoittajat olivat Matti Palon ystäviä ja työtovereita.

tymästä metsävaroistaan, jotta ne voitaisiin kääntää hyvinvoinnin lähteeksi, kuten Suomi oli onnistunut tekemään 1800- ja 1900-luvuilla.

Matti Palo oli tilastollisesti suuntautunut tutkija. Hän korosti voimakkaasti teoriapohjan tärkeyttä tutkimusongelman määrittelyssä ja tilastollisten analyysien ohjaajana. Tieteenfilosofia sekä siihen liittyvät tieteen paradigmat ja niiden muutokset kiinnostivat häntä suuresti.

Matti Palo ryhtyi 1980-luvun alussa selvittämään metsäkadon syitä. Tuohon aikaan hän oli yksi harvoja tutkijoita maailmalla, jotka työskentelivät tämän aiheen parissa. Sittenmin alan tutkimus on kasvanut räjähdysmäisesti.

Analyseissään Palo osoitti mm. väestötiheyden sekä korruption yhteyden metsien häviämiseen. Hän kritisoi voimakkaasti YK:n maatalousjärjestö FAO:n metsäkadon tilastointia ja ennusteita, joita hän piti osin tarkoitushakuisina järjestön pyrkiessä hänen mielestään liioittelemaan tehokkuuttaan maailman metsäkadon hillitsijänä.

Erityisesti Matti Paloa kiinnosti maanomistusolojen suhde metsäresurssien kestäväan käyttöön. Hän argumentoi voimakkaasti yksityisomistuksen puolesta ja otti käyttöön kontroversiaalisen termin ”sosialistinen metsätalous” viitatessaan paitsi Venäjän myös Kanadan maanomistusoloihin.

Tutkijana Matti Palo liikkui myös lähellä politiikan suunnittelua ja päätöksentekoa. Hänellä oli merkittävä rooli, kun Suomessa 1990-luvulla uudistettiin metsälainsäädäntöä ja omaksuttiin ympäristöarvot aiempaa paremmin huomioon ottava metsäpolitiikka.

Matti Palon ura tutkijana oli pitkä ja näytävä, mutta hänen toimintatarmonsa ulottui myös suomalaiskansalliseen kulttuuriin. Kausitisen kansanmusiikkijuhlien ideoiminen ja Talvisotayhdistyksen perustaminen ja siihen liittyvä Helsingin Kasarmintorille pystytettävä talvisodan muistomerkki jäävät muistuttamaan hänen saavutuksistaan. □